

ОСНИВАЊЕ И РАД ЦРНОГОРСКОГ РАТНОГ ПАРЛАМЕНТА

Академик Момир ЂУРОВИЋ

ЗНАЧАЈНА ТЕМА – КОМПЕТЕНТАН БЕСЈЕДНИК*

Поштовани чланови Црногорске академије наука и умјетности, поштовани гости посебне сједнице Скупштине ЦАНУ.

Данас ће изговорити своју бесједу академик Зоран Лакић. Као и увијек, он ће говорити о актуелној теми и за Црну Гору веома значајној. О ЗАВНО-у прије, за вријеме и послије њега.

Академик Зоран Лакић је научник чије ријечи, када су у питању тумачења историјских догађаја, свидјеле се они вама или не, треба цијенити. Његов научни опус, преко 600 библиографских јединица, међу којима 17 посебних издања и значајна признања за научни рад, обавезују нас да веома пажљиво саслушамо ријечи које ће изговорити. Његов педагошки рад који је био посвећен предавању Историје Југославије, определијељеност у научном раду за период 1941-1945. године у историји Југославије, говори нам да је тема коју је изабрао за академску бесједу оно о чему он може аутентично и мјеродавно да анализира и цијени. Уосталом, академик Зоран Лакић је о овом догађају објавио више значајних дјела, међу којима и четири посебна издања.

Скупштина на којој је основано Земаљско антифашистичко вијеће народног ослобођења, одржана у Колашину 15. 11. 1943. један је од најзначајнијих датума у скорашњој историји Црне Горе. У усвојеним документима Земаљско вијеће је утврђено као највише политичко тијело народноосиободилачког покрета у Црној Гори и Боки са циљем да „преузме на себе улогу народног представништва и политичког руководства НОП”. Одлуке Другог засједања АВНОЈ-

* Уводна ријеч председника ЦАНУ академика Момира Ђуровића на академској бесједи академика Зорана Лакића у ЦАНУ, 3. октобра 2003. године.

а, новембра 1943. године изразиле су жељу црногорског народа и добиле су подршку у Црној Гори. На другом засједању ЗАВНОЦГ и Боке, одржаном 16. фебруара 1944. године у Колашину, Земаљско вијеће изразило је пуну сагласност са одлукама АВНОЈ-а. Тиме је црногорски народ дао сагласност на израђивање Југославије на федералним принципима као демократске државне заједнице равноправних народа. Треће засједање ЗАВНОЦГ и Боке претвара се у Црногорску антифашистичку скупштину народног ослобођења (ЦАСНО) која се на основу права на самоопредјељење народа Црне Горе и Боке конституише као највише законодавно и извршно тијело Црне Горе, као равноправне федералне јединице уДФЈ. Овим историјским чиновима фактички је, поново, успостављена државност Црне Горе у скорашњој историји.

Академик Зоран Лакић је научник који је својим истраживањима и оним што је публиковао показао да је компетентан говорник, да о овој теми расправља, и са аспекта времена када су се она дешавала, а још више са историјске, не већ мале, дистанце. Данас, када не постоје резултати ЗАВНО-а, у форми и са циљем како су стварани, нарочито је интересантно чути шта о томе догађају и његовим посљедицама мисле, и како то тумаче, за данашње вријеме, значајни научници.

Користим прилику да нагласим да се и са овом бесједом ЦАНУ придружује обиљежавању ове значајне годишњице наше историје. То, што се представник Црногорске академије наука и умјетности неће наћи у званичним државним тијелима која буду обиљежавала ову годишњицу, ни у ком случају не значи да тај догађај ми у ЦАНУ не цијенимо, као један од најзначајнијих у скорашњој историји Црне Горе. Насупрот, не прихватајући импровизације, показали смо да нам је до тековина тог догађаја веома стало.